

DISKUSSIE

(samengevat door E. Arnolds)

Na een samenvatting van de voordrachten door voorzitter Benjaminsen, vond er aan het einde van de dag een discussie plaats onder leiding van Van Brummelen over vijf van te voren geformuleerde vragen. Hieronder volgt een samenvatting van de meest relevante punten. Een letterlijke weergave van de discussie zou op deze plaats te veel ruimte vergen. Een volledig verslag is echter op aanvraag voor belangstellenden verkrijgbaar bij Dr. J. van Brummelen, Rijksherbarium, Leiden.

Vraag 1: Is er achteruitgang (of vooruitgang) van paddestoelen?

Als afgenomen soorten worden door Huysman genoemd *Tricholoma focale*, de soorten van *Lyophyllum* sekt. *Lyophyllum* (bijv. *L. infumatum*), veel grote Gordijnzwammen (bijv. *Cortinarius mucosus*, *C. elatior*) en *Clavaria*-achtige paddestoelen (i.h.b. het genus *Ramaria*). Jansen heeft nabij Dorst (N.B.) in de laatste 25 jaar achteruitgang vastgesteld bij de Oorlepeltjeszwam (*Auriscalpium vulgare*; mogelijke oorzaak: luchtverontreiniging), *Mycena corticola* en *M. pseudocorticola*; *Russula paludosa* (oorzaak daling van grondwaterstand). Als voorbeeld van een mycologisch sterk gedegradeerd terrein noemt De Vries het landgoed Groeneveld bij Baarn (oorzaak: overmatige recreatie).

Als voorbeeld van een vooruitgaande soort noemt Huysman *Panaeolina foenesecii*, een paddestoel van sterk bemeste graslanden.

Vraag 2: Wat is de invloed van plukken op de mycoflora?

Visser vermeldt de ervaringen in de champignonkultuur, dat naarmate de vruchtlichamen ouder geplukt worden, de vorming van nieuwe vruchtlichamen wordt uitgesteld tot tenslotte de knopvorming nagenoeg geheel onderdrukt wordt. In dit geval bevordert plukken dus de produktie van nieuwe vruchtlichamen.

Reijnders heeft soortgelijke ervaringen bij het zoeken naar zeer jonge vruchtlichamen (primordia) in het veld. In de omgeving van opgroeiende paddestoelen zijn bij veel soorten andere primordia te vinden, die niet tot ontwikkeling komen, maar in een zeer jong stadium vergaan.

Alle sprekers onderschrijven de konklusies over de invloed van plukken op het voortbestaan van paddestoelen, zoals die met name in de voordracht van Tjallingii zijn geformuleerd (zie elders in dit nummer). Veel discussie is er echter over de vraag,

hoe dit alles moet worden vertaald in het beleid en de voorlichting ten aanzien van dit onderwerp.

Dijkstal is bang, dat een openlijk weerleggen van het verband tussen plukken en uitroeien zal leiden tot een terugkeer van het massale plukken met alle ongewenste neveneffecten als betreding van bossen. Een meer genuanceerde voorlichting is volgens haar riskant omdat men dan denkt: "Het m $\ddot{a}$ g weer!"

Boere voelt om allerlei praktische redenen vooralsnog niet veel voor schrappen van het totale plukverbod. Wel is het zijns inziens beter om deze maatregel niet rechtstreeks te nemen door bijv. het plaatsen van grote verbodsborden, maar via algemene bepalingen als een verbod om buiten de paden te gaan.

Verscheidene sprekers benadrukken daarentegen de nadelen, die plukverboden en de huidige houding van het publiek ten opzichte van het plukken met zich mee brengen. Genoemd worden onder andere: (1) Het gebruik van enkele paddestoelen als demonstratie- of lesmateriaal is moeilijk of onmogelijk geworden; dit belemmert een goede kennisoverdracht, die de basis moet vormen voor natuurbescherming (Bas, Tjallingii, Van Zanen). (2) Er moet -analoog aan bramen en bosbessen- gelegenheid bestaan voor het oogsten van een zekere hoeveelheid (eetbare) paddestoelen in weinig kwetsbare gebieden, zoals vele produktiebossen en opgespoten terreinen.

(Bas). (3) De campagne tegen plukken bemoeilijkt het broodnodige vergaren van kennis over de mycoflora: natuurliefhebbers kunnen er niet op verantwoorde en doeltreffende wijze mee in contact komen; het werk van amateur- en beroepsmycologen wordt bemoeilijkt door de van plaats tot plaats wisselende bepalingen en de agressieve houding van een deel van het (ondeskundige) publiek (Tjallingii). (4) De eenzijdige nadruk op de veronderstelde invloed van het plukken leidt de aandacht af van werkelijke oorzaken van de achteruitgang van paddestoelen (Arnolds). (5) Het moet haalbaar zijn om een selektief beleid te voeren, dat massaal plukken en andere vormen van vandalisme tegengaat; zo'n beleid zou onderbouwd kunnen en moeten zijn met goede ethische, esthetische en praktische beheersmatige argumenten, niet met een pseudo-wetenschappelijke valse voorlichting "plukken = uitroeien". (6) Speciale bepalingen voor paddestoelen dienen zoveel mogelijk te worden vermeden; het beleid moet onderdeel zijn van het integrale natuurbeheer in een bepaald gebied (De Wit).

Vraag 3: Is uitroeiing over lange termijn over grote gebieden mogelijk?

Gezien het sterk theoretische karakter van deze vraag wordt van discussie afgezien.

Vraag 4: Welke onderzoeksmethoden zijn nodig om achteruitgang vast te stellen?

De Vries ondersteunt het voorstel van Bas om een aantal soorten uit te kiezen, waaraan door mycologen bijzondere aandacht zal worden geschonken, zodat over een aantal jaren voor- of achteruitgang kan worden vastgesteld. Bas stelt, dat eerst een goede methode voor een dergelijk onderzoek moet worden ontwikkeld.

De Wit en Boere merken op, dat de methoden wel bestaan (vgl. artikel over de Cantharel in dit nummer), maar dat de basale gegevens doorgaans zeer onvoldoende zijn door gebrek aan geld en mankracht. Boere suggereert om voor dit type onderzoek overheidssubsidie aan te vragen.

Vraag 5: Welke maatregelen zijn noodzakelijk om achteruitgang tegen te gaan?

Verscheidene sprekers wijzen in dit verband nogmaals op de noodzaak van een betere kennis van de mycoflora in allerlei terreinen, zodat de belangrijke gebieden kunnen worden veiliggesteld. Bovendien zouden de huidige gegevens beter toegankelijk moeten zijn. Van Zanen en Tjallingii benadrukken het belang van een goed beheer van mycologisch waardevolle bermen en andere terreinen buiten natuurreservaten.

=====